

Telefono mugikorrak eta adin txikikoen intimitatea

Sekuentzia honetan mugikorrak erabiltzeko hauek egingo dituzu:

- Gaian sartzeko: galderei erantzun eta taldean komentatu.
- Entzundakoa ulertu duzun jakiteko esaldi-zatiak lotu.
- Testuan falta diren hitz egokiak aukeratu.
- **Azken ataza:** herri-aldizkariko foroan zure iritzia idatzi.

Adin txikikoak eta mugikorrak: komentatu taldean

Erreportaje honetan mugikorrekin adin txikikoengan dituzten zenbait arriskuri buruzko iritzia eta adierazpenak entzungo dituzu. Entzun aurretik, erantzun galdera hauei eta komentatu taldean.

Oharra: erantzunak apuntatu, ziurrenik azken atazarako ondo etorriko zaizkizu.

1. Telefono mugikorrak haurrei gero eta lehenago oparitzen zaizkie. Arazo bat dela uste duzu? Zein adinetik aurrera beharko luke?

2. Emilio Calatayud epaileak mugikorrekin ikusten dizkien hiru arrisku aipatuko ditu. Zein dira, zure ustez, adin txikikoentzat dituzten arriskurik handienak?

Informazio arriskutsua eskuratu dezakete.

Pribatutasuna galtzen dute

Delitu egiteko tresnak izan daitezke

Beste arriskurik?

3. Izan ditzaketen arriskuetatik babesteko neurri egokia da gure seme-alaben mugikorrak kontrolatzea? Zein kasutan bai/ez?

Entzundakoa ulertzen: lotu esaldi-zatiak

Emilio Calatayud epaileak eginiko adierazpen batzuei buruz Onintze eta Nereak beraien iritzia emango dute. Entzun erreportajea bi aldiz. Bigarren aldian, entzun bitartean, esaldien hasierak dagozkien amaierekin lotu behar dituzu.

1. ZATIA

Epaile honek proposatu du

Mugikorren arriskuei dagokienez, epaile honek dio

Onintzek dio

Mugikorraren erabilera egokia egiteko beharrezko da

Onintzek lan egiten duten ikastetxean

Nereak dioenez umeei egiten duten mugikorraren erabilera

2. ZATIA

gure seme-alaben intimitatea urratzea.

Cyberbullying-arekin arazo serioak izaten dituzte.

helduek egiten dutenaren araberakoa da.

gurasoei ziurtasuna ematen diela bere semetxo edo alabak mugikorra izatea.

delituak egiteko tresna arriskutsua dela.

gure seme-alabei nola erabili behar den erakustea.

Testua hitz egokiarekin osatu

Erreportaje honetan, besteak beste, gure seme-alaben mugikorrak kontrolatzearen alde txar eta onak aztertuko dira. Irakurri ondoren, falta dituen hitz egokiak aukeratu behar dituzu.

ZURE SEME-ALABAREN TELEFONOA KONTROLATU BAI EDO EZ? Alde onak, txarrak eta baliabideak

Haur eta nerabeak gero eta lehenago hasten dira telefono mugikorra erabiltzen. Eta gero eta lehenago izaten du norberak bere gailua; Egoera horretan, gurasoek telefonoaren erabilpena kontrolatu behar dute, bai edo ez? Zeintzuk dira alde onak eta zeintzuk txarrak?

Gaur egun txiki-txikitatik ikasten dute gailua erabiltzen eta, tartean, gurasoena eskatzen. Eta nagusitzen diren heinean, egoera zailagoa bilakatzen da: zazpi urtetik gorakoek norberarentzat telefonoa izatea eskatzen dute; eta hamabi edo hamahiru urterekin norberak _____ izatea arruntena bilakatu da.

Baina kontuan hartu behar da gurasoek inolako kontrolik ezartzen ez dutenean _____ aukera izango duela edozein motatako edukiak ikusteko: biolentzia, pornografia...

Zenbait enpresa eta zerbitzu gurasoen laguntzan.

Sarean sortu diren arriskuei aurre egin eta laguntza eskaintzeko, _____ eskaintzen duten baliabide eta aplikazioak sortu dira gurasoen lasaitasunerako. 2015ean, Europar Batasun eta Ameriketako Estatu Batuetako 50 milioi erabiltzailek horrelako aplikazioak erabili zituzten. _____ gurasoen gailuetan instalatu eta haurren gailua kontrolatzeko ahalmena eskaintzen dute: kokapena ezagutzeko eta zein aplikazio erabiltzen duen jakiteko.

Gurasoen kontrolaren inguruko eztabaida.

Adituen esanetan, aplikazio hauen erabilpen egoki eta desegokiaren arteko aldea zein den jakiteko kasuan-kasuko_____egin beharra dago: eskolara bakarrik joan behar diren haurrak, adibidez; ez-gaitasun bat daukatenek edo zuzenean heldu batekin kontaktuan egoteko beharra dutenak. Honen inguruan badago erdi bideko aukera bat: beharrezko kontrola ezarri baina hori espioitza ez bilakatzeko moduan. Horretarako,_____da nerabeek horretan gabiltzala jakitea. Adituek esaten dute_____dela haur edo nerabeek aurretik jakitea horrelako aplikazioen bat instalatuta dagoela euren gailuetan, zertarako balio duen, zergatik jarri den eta, bide batez, arau eta baldintzak ezartzea.

Azken finean,_____babesa eskaintzea bada, arauak jartzea da gomendagarriena. Eta arau horien artean, noski, pasahitza ezagutaraztearena izan daiteke bat. Haur eta nerabeek jakin behar dute gurasoek kontrola ezarriko dietela eta bi aldeen artean bete beharreko arauak adostu behar dituzte. www.azkuefundazioarenegunkaria.eus web gunetik hartua. Testu moldatua.

A
u
k
e
r
a
k

bere gailua

azken helburua

babesa eta segurtasuna

adingabeko horrek

gakoa

azterketa

oso gomendagarria

Baliabide horiek

Idatzi zure iritzia foroan

Zure herrian gai honek polemika handia eragin duenez herri aldizkariko foroan iritzia ematea pentsatu duzu: "Egokia eta bidezkoa al da gure seme-alaben mugikorrek kontrolatzea? Iritzia ematean saiatu galdera hauei erantzuten. Web orrialde [honetan](#) gaiari buruzko hainbat xehetasun irakur ditzakezu.

1. Mugikorrek zein adinetatik aurrera dira egokiak gure haurrentzat?
2. Dituzten arriskuen aurrean, egokia da gure seme-alaben mugikorrek kontrolatzea?
3. Zer egin dezakegu gure seme-alabek mugikorrek egoki erabiltzeko?

IRITZIA EMATEKO EGITURAK.

Uste dut (iruditzen zait) gure seme-alabak sareko arriskuetatik babestu behar dituguLA.

Nik ez dut uste (ez zait iruditzen) haurren intimitatea urratu behar duguNIK.

Begi-bistakoa da gurasook ardura handia duguLA.

Nik garbi daukat nire semeari 9 urterekin ez dioDALA mugikorrik oparituko.

Baliteke horrela izaTEA. BALITEKE haurrentzat sareko zenbait informazio arriskutsuegia izaTEA.

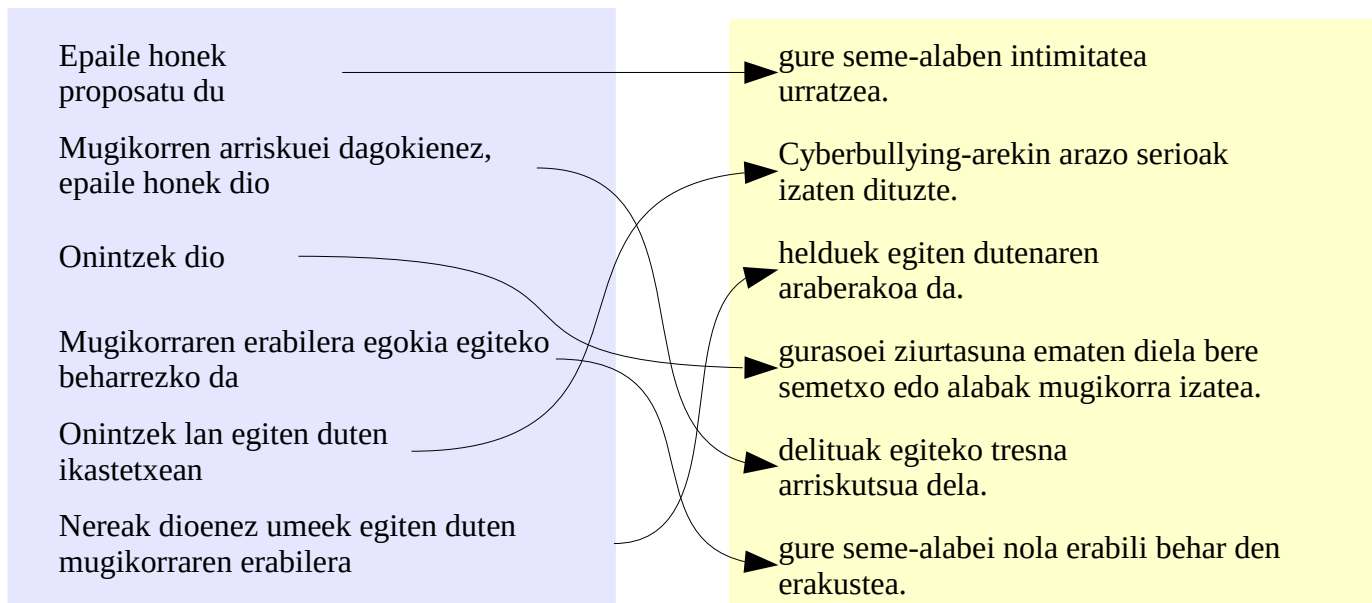
Gogoratzen sekuentziaren lehen ariketan eman dituzun erantzunak? Iritzia emateko horiek ere erabil ditzakezu.

Zuzenketa-orria

Entzundakoa ulertzen: lotu esaldi-zatiak

1. ZATIA

2. ZATIA

Testua hitz egokiarekin osatu

ZURE SEME-ALABAREN TELEFONOA KONTROLATU BAI EDO EZ? Alde onak, txarrak eta baliabideak

Haur eta nerabeak gero eta lehenago hasten dira telefono mugikorra erabiltzen. Eta gero eta lehenago izaten du norberak bere gailua; Egoera horretan, gurasoek telefonoaren erabilpena kontrolatu behar dute, bai edo ez? Zeintzuk dira alde onak eta zeintzuk txarrak?

Gaur egun txiki-txikitatik ikasten dute gailua erabiltzen eta, tartean, gurasoena eskatzen. Eta nagusitzen diren heinean, egoera zailagoa bilakatzen da: zazpi urtetik gorakoek norberarentzat telefonoa izatea eskatzen dute; eta hamabi edo hamahiru urterekin norberak (bere gailua) izatea arruntena bilakatu da.

Baina kontuan hartu behar da gurasoek inolako kontrolik ezartzen ez dutenean (adingabeko horrek) aukera izango duela edozein motatako edukiak ikusteko: biolentzia, pornografia...

Zenbait enpresa eta zerbitzu gurasoen laguntzan.

Sarean sortu diren arriskuei aurre egin eta laguntza eskaintzeko, (babesa eta segurtasuna) eskaintzen duten baliabide eta aplikazioak sortu dira gurasoen lasaitasunerako. 2015ean, Europar Batasun eta Ameriketako Estatu Batuetako 50 milioi erabiltzailek horrelako aplikazioak erabili zituzten. (Baliabide horiek) gurasoen gailuetan instalatu eta haurraren gailua kontrolatzeko ahalmena eskaintzen dute: kokapena ezagutzeko eta zein aplikazio erabiltzen duen jakiteko.

Gurasoen kontrolaren inguruko eztabaida.

Adituen esanetan, aplikazio hauen erabilpen egoki eta desegokiaren arteko aldea zein den jakiteko kasuan-kasuko (azterketa) egin beharra dago: eskolara bakarrik joan behar diren haurrak, adibidez; ez-gaitasun bat daukatenez edo zuzenean heldu batekin kontaktuan egoteko beharra dutenak. Honen inguruan badago erdi bideko aukera bat: beharrezko kontrola ezarri baina hori espioitza ez bilakatzeko moduan. Horretarako, (gakoa) da nerabeek horretan gabiltzala jakitea. Adituek esaten dute (oso gomendagarria) dela haur edo nerabeek aurretik jakitea horrelako aplikazioen bat instalatuta dagoela euren gailuetan, zertarako balio duen, zergatik jarri den eta, bide batez, arau eta baldintzak ezartzea.

Azken finean, (azken helburua) babesa eskaintzea bada, arauak jartzea da gomendagarriena. Eta arau horien artean, noski, pasahitza ezagutaraztearena izan daiteke bat. Haur eta nerabeek jakin behar dute gurasoek kontrola ezarriko dietela eta bi aldeen artean bete beharreko arauak adostu behar dituzte.

www.azkuefundazioarenegunkaria.eus web gunetik hartua. Testu moldatua.

Transkripzioa

ESATARIA . Gaur beste gai bat jorratu nahi dugu zuekin, etxe askotan eztabaidagai izan ohi den gaia izango da segur aski, eta kontua da Emilio Calatayud, adin txikikoen epaileak egindako adierazpen batzuk eman digutela zer pentsatua; adin txikikoen intimitatea urratzea proposatu baitu epaile honek argi eta garbi. Oihane Yustos, koka ditzagun adierazpenak.

OIHANE YUSTOS. “El Mundo” egunkarian egindako elkarrizketa batetik ateratako hitzak dira. Estatuko egunkari honetan egin dioten elkarrizketan, argi dio sakelakoek hiru arrisku nagusi dituztela.

EMILIO CALATAYUD . “Estos son tres problemas fundamentales”

ESATARIA 2 ITZULPENA EGITEN. Hiru arazo nagusi dakartza. Lehen, hau droga da eta lotsagarria da. Herri honetan Gabonetako eta jaunartzeko opari nagusia azken belaunaldiko sakelakoak izatea. Bigarrena, delituak egiteko tresna oso arriskutsua da eta adin txikikoen artean delitu horiek handitzen ari dira. Eta hirugarrena, tresna honek biktima izateko aukerak handitzen ditu.

EMILIO CALATAYUD . “.... de algún delito.”

OIHANE YUSTOS . Nola aurre egin behar zaio, hori ere galdetu zioten zuzenean epaileari. Ze neurri hartu behar da? Ba Emilio Calatayudek, argi esaten du, seme-alaben intimitatea urratu behar da, eta adibidea jarri du. Lehen, gurasoek gelako kaxoiak (tiraderak) miatzen zituzten, irekitzen zituzten

ESATARIA . Mmm.

OIHANE YUSTOS. ... zer genuen, zer zegoen, zer egiten genuen jakiteko, ba orain mobilarekin gauza bera, sakelakoarekin gauza bera egin behar da. Eta proposamen honek, Iñigo, zer pentsatua eman digu, zein da bide zuzena? Non dago intimitatea seme-alaben kasuan? Non dago muga?.

ESATARIA. Nonbaitetik hasteagatik Onintze eta Nerea, oker ez banago, zuek adin txikikoak dituzue etxean

ONINTZE . Bai.

NEREA . Bai.

ESATARIA . Ez dakit e ... sakelako telefonoarekin edo oraindik ez?

ONINTZE . Bai, bai, bai.

ESATARIA . Eta? nola ikusten duzu zuk arazoa?

ONINTZE . Gaur egun, e ... iruditzen zait e ... mugikorrek gero eta lehenago oparitzen direla edo gero eta lehenago eskuratzen dituztela gure gazteak, ezta? gure gazte eta haurtxoek. Sei, sei urteko umeak, hiru urteko umeak

ESATARIA . Hiru urtekoak?

ONINTZE . Harritzekoa da nola maneiatzen duten gaur egun mugikorra, ez? Igual beraiek ez dute mugikorra, bere mugikorra, baina bai erabiltzen dute eta dakite erabiltzen gurasoen mugikorra. Bederatzi hamar urterekin, e esan dugun bezala Gabonetan, komunioan, ja pixka bat adin hori izaten delako, gaztetxoak lagunekin kalera irteten hasten diren adin hori, gurasoei nolabaiteko ziurtasuna ematen die bere semetxo edo alabak, e mugikorra poltsikoan bada..., badauka, ezta?

ESATARIA . Mmm.

ONINTZE . Ba lokalizatuta dago, zerbait gertatzen baldin bada eta nik uste dut gurasoak, lehen momentuan behintzat, intentzio horrekin ipintzen diola seme-ari edo alabari mugikorra. Ez baldin badiegu ondo agertzen gure seme-alabei nola erabili behar duten mugikorra, ba erabilpen hori ez dela egokia izaten...

ESATARIA . Mmm.

ONINTZE eta eskoletan eta, asko ikusten dugu, guk gure ikastetxean izaten ditugu cyberbullying, izaten ditugu arazoak, baina serioak. Eta ni Calatayud epailearekin guztiz ados nago.

ESATARIA . Iritsi zara zure seme-alaben mugikorrek begiratzera?

ONINTZE . Bai, bai, bai.

ESATARIA . Bai.

ONINTZE . Bai, bai, bai, eta iruditzen zait gainera guraso bezala egin beharra dagoela. Nik

ESATARIA . Nerea?

NEREA . E, nolabait umeek mugikorrekin edo teknologi berriez egiten duten erabilpenaz ere hitz egingo nuke, e nolabait askotan saltza horretan sartzen ez den kontua dela, bada, helduok zer erabilpen egiten dugun mugikorrekin edo teknologi berriez, ezta? Modu batean gaztetxo eta umeek egiten dutena da, ume.., helduek egiten dutenaren erreflexua